

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku A. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 12 września 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 17 maja 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz radcy prawnego L. O. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych), powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 17 maja 2018 r., sygn. akt III AUa [...], oddalił apelację odwołującej się A. K. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 24 maja 2016 r., sygn. akt XIII U [...], oddalającego jej odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w W.: z 18 grudnia 2013 r. - odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z ustaleniem na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS z 12 grudnia 2013 r., że nie jest niezdolna do pracy oraz z 14 maja 2014 r. - odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności

do pracy w związku z ustaleniem na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej z 9 maja 2014 r., że nie jest niezdolna do pracy.

Odwołująca się, reprezentowana przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] w zakresie punktu I. (to jest oddalenia apelacji odwołującej się). Zarzucono naruszenie przepisów prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 285 § 2 k.p.c. w związku z art. 232 zdanie drugie k.p.c. przez zaniechanie dopuszczenia przez Sąd z urzędu opinii łącznej biegłych, pomimo że każdy z powołanych w sprawie biegłych rozpoznawał u skarżącej liczne dolegliwości i zaburzenia, które w ocenie każdego z biegłych w zakresie jego specjalizacji nie kwalifikują skarżącą jako niezdolnej do pracy, podczas gdy w sprawie zaszyły wszystkie przesłanki zastosowania instytucji z art. 232 zdanie 2 k.p.c. warunkujące dopuszczenie przez Sąd z urzędu dowodu z opinii łącznej biegłych wszystkich specjalności, w której zawarto by wspólną ocenę i konkluzję co do niezdolności skarżącej do pracy, biorąc pod uwagę sumę upośledzeń sprawności wynikającą ze wszystkich schorzeń skarżącej.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej, skarżąca wskazała na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej ze względu na naruszenie art. 285 § 2 k.p.c. w związku z art. 232 zdanie 2 k.p.c. mogące mieć wpływ na treść wyroku. Zdaniem skarżącej, na zakwalifikowanie osoby jako niezdolnej do pracy może mieć wpływ suma wszystkich schorzeń dolegliwości i naruszeń sprawności organizmu rozpoznawana przez poszczególnych biegłych różnych specjalizacji, które samoistnie nie czynią niezdolnym do pracy. Takie też zagadnienie powinno zostać przedstawione biegłym różnych specjalności do sporządzenia w tym przedmiocie kompleksowej opinii zakończonej wspólną oceną i konkluzją. Umożliwiłoby to jednoznaczną odpowiedź na pytanie, czy konieczność oraz przewidywana częstotliwość korzystania z rehabilitacji, psychoterapii i zwolnień lekarskich w efekcie nie powoduje, że możliwość podjęcia przez skarżącą zatrudnienia jest jedynie iluzoryczna.

Pełnomocnik skarżącej wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za pomoc prawną udzieloną z urzędu w postępowaniu przed Sądem

Najwyższym, oświadczając, że koszty te nie zostały uiszczone ani w całości, ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Na etapie przedsądu ocenie Sądu Najwyższego podlegają tylko podstawy wskazywane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a nie podstawy skargi z art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364).

Skarżąca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadniła jej oczywistą zasadnością ze względu na naruszenia przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 285 § 2 k.p.c. w związku z art. 232 zdanie drugie k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oczywista zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) wynika zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w

czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Przy czym podkreślić należy, że w judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałaby polegać na oczywistym naruszeniu przepisów procesowych, gdyż, stosownie do art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący więc musi wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620; oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 2014 r. w sprawie I PK 316/13 (LEX nr 1511811) wyraził trafny pogląd, że w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, to w konsekwencji nie jest możliwa ocena czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy,

czego wymaga przepis art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I PK 208/13, LEX nr 1646059). Innymi słowy, oczywista zasadność skargi zachodzi wtedy, gdy obraza przepisów postępowania mogła doprowadzić do nieprawidłowej rekonstrukcji faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. O tym zaś, jakie fakty mają istotne znaczenia dla wyniku sprawy, decydują przepisy prawa materialnego. Muszą więc one zostać powołane w podstawach kasacyjnych dla wykazania wpływu popełnionych uchybień procesowych na podjęty przez sąd akt subsumcji. Z mocy art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw kasacyjnych, a z urzędu bierze pod uwagę jedynie nieważność postępowania. Zakres dopuszczalnej kognicji wyznacza zatem strona skarżąca, która z mocy art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. powinna przytoczyć podstawy kasacyjne, zaś granice tych podstaw wyznaczają zarzuty naruszenia wskazanych przepisów prawa. Sąd Najwyższy jest władny dokonywać oceny tylko tych zarzutów, które zostały sformułowane przez skarżącego i nie może uwzględniać naruszenia innych przepisów, a zwłaszcza nie może zastąpić skarżącego w wyborze przepisów, które mogły być naruszone przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia.

Uwzględniając powyższe rozważania, aby uznać, że w rozpoznawanej sprawie zarzucane uchybienia procesowe mogły mieć rzeczywiście wpływ na jej rozstrzygnięcie, niezbędne było określenie w podstawach kasacyjnych przepisów prawa materialnego, które stanowiły (lub powinny stanowić) podstawę zgłoszonego roszczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2012 r., I PK 125/12, LEX nr 1675322). Skarżąca nie wskazała na naruszenie przepisów prawa materialnego, ograniczając się do zarzutów naruszenia prawa procesowego. Wobec tego nie wykazała kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa procesowego, które mogłoby mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie, a które, wobec związku istniejącego pomiędzy przesłanką przedsądu określoną w art. 398⁹ § 1

pkt 4 k.p.c. oraz podstawami kasacyjnym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318), uzasadniałoby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych powodów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., rozstrzygnięto jak w sentencji.

Uwzględniając wniosek pełnomocnika skarżącej o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, o kosztach tych orzeczono na podstawie art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 2115 ze zm.) oraz § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 15 ust. 2 oraz § 4 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68) oraz art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.